

یادداشت

چرا فضای کسب‌وکار هنوز بهبود نیافته است؟

مجد سلیمی‌بروجنی کارشناس اقتصادی

● دولت یازدهم آرام‌آرام وارد سال آخر خود می‌شود. این در حالی است که به اعتقاد برخی کارشناسان، دولت آن‌طور که باید، در اصلاح ساختار اقتصادی و بهبود و رونق فضای کسب‌وکار موفق نبوده و این توفیق‌نداشتن را بیشتر به دلیل محافظه‌کاری سیاست‌گذاری‌های اقتصادی می‌دانند. تحلیلگران می‌گویند دولت حسن روحانی آن‌گونه که در بیان مشکلات جسور بوده، در میدان عمل شهامت لازم را برای اعمال تغییرات بزرگ در حوزه اقتصاد نداشته و نتوانسته از سرمایه اجتماعی خود در سه‌سال گذشته به‌خوبی استفاده کند. دولت در دوسال اول کار خودش همه نیروهایش را متمرکز کرد تا موضوع هسته‌ای را به سرانجام برساند و از طریق رفع محدودیت‌های بین‌المللی بتواند روزه امید را برای بهبود وضعیت اقتصادی کشور بگشاید که در این راه هم موفق بود و شایسته تقدیر است. اما آنچه دولت به آن توجه نکرد در حالی که کارشناسان به آن واقف بودند و گوشزد کردند، این بود که برنامه‌ای برای اصلاح ساختار اداری- مالی و اقتصادی کشور برای شرایط بعد از توافق هسته‌ای آماده نکرد. این موضوع بارها از سوی اقتصاددانان به دولت تذکر داده شد و آنها از طرق مختلف؛ شفاهی و کتبی پیامشان را به دولت‌مردان ارسال کردند اما متأسفانه توجهی به این دغدغه نشد. بدنه اقتصاد ایران در دوره تحریم‌ها به اقتصادی غیرشفاف تن داد و ساختار آن بر این اساس شکل گرفت که بتواند قواعد حاکم بر دادوستد بین‌المللی را دور بزند و از این طریق به مایحتاج خود دست یابد. طبیعتاً چنین ساختاری باید در پساتحریم تغییر می‌یافت و اصلاح آن به سمتی می‌رفت که بتواند از فضای به‌وجودآمده در پساتحریم استفاده کند. این اتفاق نیفتاد چون از یک سو ساختار شکل‌گرفته در دوران تحریم‌ها از خود مقاومت نشان می‌داد و از سوی دیگر ساختار سنتی اقتصاد کشور این اجازه را نمی‌داد که از فضای به‌وجودآمده در پساتحریم به بهترین شکل بهره‌برداری شود.

ادامه در صفحه ۱۵

اقتصاد

عکس: میلاذ پیامی

ضعف بنیه تولیدی، پاشنه آشیل اقتصاد ایران

تاب‌آوری با جذب شوک‌ها

شیمیا حاجی‌نوروزی - پژوهشگر اقتصادی

کشورها در واکنش مناسب و به‌موقع در برابر شوک‌ها می‌دانند که آن را با عنوان Resilience که معادل آن به «تاب‌آوری» ترجمه شده، نام‌گذاری کرده‌اند. این مفهوم اولین‌بار در سال ۱۹۷۳ به‌وسیله هالینگ (Holling) و در حیطه اکولوژی مطرح شد. وی تاب‌آوری را به توانایی یک سیستم در جذب شوک‌ها و حفظ عملکرد و ساختار اولیه آن تعریف کرد. در تعریفی جامع‌تر، تاب‌آوری را به توانایی پیش‌بینی شوک، آماده‌سازی برای مواجهه با شوک، واکنش مناسب در برابر شوک و بازبانی و بهبودی از شوک، تعبیر کرده‌اند. خاستگاه پیدایش این مفهوم به بروز شوک‌ها و تکانه‌های برون‌زایی نظیر شوک‌های قیمت انرژی، بحران‌های مالی، تغییرات سریع تکنولوژیکی و بحران محیط زیست برمی‌گردد که با فرایند جهانی‌شدن، تبعات و گستردگی این شوک‌ها برای کشورهای دنیا افزایش یافته است. کشورمان نیز بارها با شوک‌های متعددی ازجمله شوک‌های نفتی دست‌به‌گریبان بوده است. تجربیات چند دهه گذشته و بررسی پیامدهای شوک‌های مثبت و منفی قیمت نفت، ایران را عمدتاً در زمره کشورهایی قرار می‌دهد که توان برخورد مناسب با مخاطرات پیش‌رو را ندارند. به عنوان نمونه، تگاهی به تبعات افزایش بی‌سابقه قیمت نفت در

برای کنترل فشار تورمی، طبق تجربه‌های تکرارشده گذشته، اقدام به واردات بی‌رویه کالا کرد. میزان واردات در هشت سال دولت احمدی‌نژاد معادل ۴۲۰ میلیارد دلار بود که حدوداً سه‌برابر واردات در هشت سال قبل از آن است. واردات گسترده تا حدودی از بار تورمی کالاهای قابل مبادله کاست اما کنترل تقاضا برای بخش‌های غیرقابل‌مبادله نظیر زمین و مسکن را چاره‌ساز نبود. در این دوران فشارهای فزاینده‌ای را در بخش‌های زمین و مسکن شاهد بودیم و حجم عظیمی از نقدینگی به صورت تقاضای سوداگرانه در این بازارها روانه شد. طبق آمارهای مرکز آمار، متوسط قیمت یک مترمربع زمین کلنگی و یک مترمربع ساختمان در تهران در سال ۱۳۹۱ در مقایسه با سال ۱۳۸۳ و قبل از ورود دولت نهم، به‌ترتیب حدوداً شش و پنج‌برابر شد. همین وضعیت را در نرخ سکه و طلا نیز تجربه کردیم. به عبارتی بخش عظیمی از نقدینگی برای کسب سودهای غیرمتمعارف، وارد فعالیت‌های غیرمولد شد.

دراین‌بین بخش تولید کشور تحت فشارهای تورمی ناشی از سیاست‌های اشتباه دولت قرار داشت. در سال ۱۳۹۰ که قیمت نفت به اوج خود رسید و بیشترین درآمدها را نصیب کشور کرد، رشد شاخص بهای تولیدکننده به بالاترین حد خود، یعنی ۳۴۰۲درصد رسید که متعاقباً فشارهای تورمی را به مصرف‌کننده تحمیل کرد. سیاست‌های ضدتولیدی در این دوره، تغییر نگاه سرمایه‌گذاران را به همراه داشت. بر اساس آمارهای بانک مرکزی سهم بخش صنعت و معدن از تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، قبل از ورود دولت نهم ۱۸ درصد بود که در پایان سال ۱۳۹۱ به ۱۱ درصد کاهش یافت؛ درحالی‌که سهم خدمات از ۶۵ درصد به ۸۵ درصد افزایش نشان داد. نکته تأمل‌برانگیز آن است که تزریق منابع هگفت نفتی به کشور، تأثیری بر رفع معضل بی‌کاری نداشت و بر اساس آمارهای مرکز آمار، در این سال‌ها نرخ بی‌کاری جمعیت ۱۰ ساله که بیشتر از ۱۰۰۳درصد در پایان سال ۱۳۸۳ بود به ۱۲۰۱ درصد در پایان سال ۱۳۹۱ رسید. متأسفانه ورود این حجم از منابع به اقتصاد کشور، بهبود وضعیت اشتغال کشور را در پی نداشت. به همان اندازه که دولت در دوران جهش درآمدهای نفتی، برخوردهای سهل‌انگارانه با مسائل داشت، در سال۱۳۹۱ نیز که با تشدید تحریم‌ها مواجه شدیم و فروش نفت با مشکل روبه‌رو شد، به شکلی دیگر در مدیریت شوک وارد شده و ناتوان ظاهر شد.

ادامه در صفحه ۸

خبر ویژه

در شعبه‌های بانک پاسارگاد رونمایی شد

افتتاح سپرده ویژه معاملات آنلاین سهام

● بانک پاسارگاد در اقدامی دیگر، برای نخستین‌بار در سیستم بانکی کشور، اقدام به ارائه سپرده ویژه معاملات آنلاین سهام کرد. به گزارش روابطعمومی بانک پاسارگاد، خسرو رفیعی، مشاور مدیرعامل و مدیر روابطعمومی این بانک ضمن اعلام این خبر گفت: امروزه خرید و فروش سهام به روش برخط (آنلاین)، بسیار مرسوم است. به‌طوری‌که اکثر بورس‌های جهان با ارائه تسهیلات ارتباطی پیشرفته و به‌کارگیری سازوکارهای مبتنی بر تکنولوژی به دنبال افزایش دسترسی سریع و آسان سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی به بازار خود هستند و از معاملات برخط به‌عنوان راهکاری برای توسعه بازار خود بهره می‌گیرند. بورس ایران نیز از این قاعده مستثنا نیست. وی ادامه داد: ارائه خدمات آنلاین از سوی شرکت‌های کارگزاری به متقاضیان، مستلزم احراز هویت کامل و مراجعه حضوری فرد به شعبه‌ها و دفاتر کارگزاری‌ها است. با وجود این، گستردگی شعبه‌های شرکت‌های کارگزاری در سراسر کشور و حتی شهرهای بزرگ محدود و حتی بسیاری از شهرها فاقد شعبه و نمایندگی از کارگزاری‌ها هستند. بنابراین دسترسی متقاضیان به این شعبه‌ها دشوار است. از این رو کارگزاری بانک پاسارگاد به‌عنوان عضوی از گروه مالی پاسارگاد در راستای رفع محدودیت ذکرشده، برای اولین‌بار در صنعت بانکداری و بازار سرمایه، طرحی نو و مشترک با عنوان «سپرده ویژه معاملات آنلاین سهام» ارائه کرده است.

بانک گردشگری، حامی پرچم‌دار ایران در المپیک ریوشد

● بانک گردشگری حامی زهرا نعمتی، پرچم‌دار کاروان ورزشی ایران در مسابقات المپیک۲۰۱۶ ریو، شد. به گزارش روابطعمومی بانک گردشگری، این بانک در راستای عمل به مسئولیت‌های اجتماعی خود و حمایت از ورزش کشور، حامی زهرا نعمتی، پرچم‌دار کاروان ورزشی ایران در المپیک ۲۰۱۶ ریو شد. براساس این گزارش این حمایت در قالب قراردادی بین زهرا نعمتی، بانوی تیرانداز کشور و بانک گردشگری در حضور مهدی جهانگیری، رئیس گروه مالی گردشگری و خسرو خواجه‌حسینی، رئیس هیات‌مدیره بانک گردشگری، منعقد شد.

فقط با ضمانتنامه نیا

اُجنرال

هواکِ خونه همیشه بهاره

هوای شما را داریم...!

www.nia.ir

خدمات مشتریان

021-23 22

پنج سال ضمانت
بی قید و شرط کمپرسور

برند شماره ۱

ریش تراش برقی در دنیا

New

اصلاح
سریع و کامل
سری ۵۰۰۰

New

حرکت روان،
اصلاح حساس
سری ۷۰۰۰

نهایت اصلاح
در هر حرکت
سری ۹۰۰۰